

VIÐMERKINGAR

Fíggjarlógin raðfestir vælferð, virðir og virksemi

Kristína Háfoss

Framsøgufólk í fíggjar-málum fyri Tjóðveldis-flokkin

Fíggjarlógaruppskotið fyri 2003 er nú almannakunn-gjort. Fíggjarlógaruppskotið gevur eitt yvirskot á 150 mió. kr. - hetta hóast eina øking í rakstrarút-reiðslunum á 182 mió. kr. og at íløgur verða gjordar fyri heili 260 mió. kr.

Vælfærdin verður raðfest høgt og eru tað serstakliga almanna- og heilsu­mál um-framt útbúgvingar- og mentamál, ið fáa størri játtan. Somuleiðis er ætlan-in at fremja skattalættar á góðar 50 mió. komandi ár. Vælfærd, virðir og virk-semi fáa sostatt høga fíggjarliga raðfesting komandi ár - men neyðugt verður eisini at seta sparingar á dagsskrá.

Fíggjarlógin - eitt amboð at rokka málum
Uttan visionir og málrætt-aðar ætlanir kámast enda-málið við bytnium av krón-um og oyrum skjótt. Fíggjarlógin skal tí bert síggjast

DAGSINS MEINING

Lilla at riti

Mánadagin var so fíggjarlógaruppskotið 2003 lagt fyri pressuna av einum framúr vælnøgðum fíggjarmálaráð-harra. Sjálvtt uppskotið er áhugavert og ikki minni áhuga-vert er tann frágreiðing, ið fylgir við. Hóast sjálvtt fíggjarlógaruppskotið við øllum viðmerkingum fyllur hálvftímhundrað síður, so tykist frágreiðingin uppá bert 30 síður minst líka áhugaverð sum sjálvtt tað tjúkkja fíggjarlógaruppskotið. Henda frágreiðing er í stóran mun eitt politiskt skjal, ið lýsir búskapargongdina frá 1988 til í dag, greiður frá innihaldinum í samgonguskjalinum og frá tí búskaparpolitikki, ið fer at verða rikin í 2003. Tað tykist skula prógva, at til fullveldissamgongan tók valdið, gekk alt av skriðuni, men so fingi vit Karsten, og alt varð sára gott. Kjarnan í smáritinum er, at landsstýrið miðar í móti einum árligum rakstraravli (nevnt RLÚ), ið alt, sum tað er, skal nýttast til at rinda avdráttir av lánum hetta fram til 2008. Við tað at blokkurin er minkaður við umleið 360 milliónum, verður alt avlopið 2003 nýtt til avdráttir. Um blokkurin ikki varð skorin, hevði avlopið ligið um hálva milliárd. Vit lata lesaran sjálvan um at spekulera yvir, hvat henda upphædd hevði kunna verið nýtt til! Fíggjarmálaráðharrin upplýsir, at fíggjarlógaruppskotið inniheldur tær høvuðsraðfest-ingar við øktum játtanum: eldraðkið og serforsorg (25 mill.) og útbúgving og granskning (6 mill.). Hertil kunnu játtast 20,5 mill. afturat, um hesar somu 20,5 milli-onirnar samstundis verða spardar! Verður annars sær burtur frá lógar-og sáttmálabundnum hækkingum og teimum báðum raðfestu okkum er fíggjarlógin 2003 á útreiðslusíðuni óbroytt í mun til 2002.

Fíggjarlógaruppskotið er sum nevnt digurt verk stórt 450 blaðsíður, og perman er lilla at riti. Sambært litalfrøði kann liturin lilla vera ímyndin um dreymar. Hetta hava vit torført við sambinda við uppskotið hjá Karsteni. Her er ritið pláss fyri drey mum! Ikki tí: um raðfestingarnar er bert alt gott at siga, og tær mynda eitt ljóspunkt í lillalitta myrkrinum. Tær eru dámligar og sera hart tiltrondgar, men upphæddirnar eru so smáar, at tær gera at kalla hvørki frá ella til. Tað eru ikki nógvir framtíðardreymar í 25 milliónum til almannamálini og 6 milliónum til granskingina, soleiðis, sum hesi øki eru viðfarin seinastu 8 áriní! Hvat hinum uppskotinum viðvíkur (um at játtaðar verða 20,5 milliónir meira, um sparast kunnu aðrar 20 milliónir), so má tað í hvussu so er vera dreymurin hjá einum hvørjum Molsbúgva, og man tí fara at gagna føroyingum tilsvarandi.

Kann verða, at lillalitta fíggjarlógin gerst marra hjá mongum. Andlitsliturin á formanni fólkaflokksins tóktist í hvussu so er at taka lit eftir permuni, tá hann sá skatta-lættan fara sama veg sum sigaroykurin! Meðan vit eru við litin, kunnu vit nevna, at litalfrøðin sigur, at lilla eisini kan ímynda vísdóm, ritlídømi, grammheit, girnd og allergi fyri pengum! Vit lata tað verða upp til lesar-arnar at umhuga, hvørt hesi hugtøk hóska til lillalittu Karstensbók 2003, handað heimsins elsta parlamenti í gjár. Men vit fara komandi vikurnar so av og á at venda aftur til ta lillalittu og viðgera ávisar tættir av henni bæði í oddagreinum, viðmerkingum og í vanligum blaðgrein-um.

Sosialurin

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
jan@socialurin.fo
Blaðstjóri: Eirikur Lindenskov
eirikur@socialurin.fo
Fíggjarleiðari: Jákup Mørk
jakup@socialurin.fo
Tiðindaleiðari: Jústinus
Eidesgaard justinus@socialurin.fo

Marknaðardeild: lýsing@socialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@socialurin.fo
Finnbjörg Nattestad
finnbjorg@socialurin.fo
Anja Weihe anja@socialurin.fo

Blaðfólk:
Áki Bertholdsen aki@socialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@socialurin.fo
Edvard Joensen edvard@socialurin.fo
Turið Kjølbro turid@socialurin.fo
Heri á Rógví heri@socialurin.fo
Ingrið Bjarnastein ingrid@socialurin.fo
Rúnar Reistrup runar@socialurin.fo
Vilmund Jacobsen vilmund@socialurin.fo
Solby Eliassen solby@socialurin.fo
Dagfinn Olsen dagfinn@socialurin.fo
Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@socialurin.fo
Páll H. Johannesen pall@socialurin.fo
Myndamenn:
Álvur Haraldsen alvur@socialurin.fo
Jens Kristian Vang jensk@socialurin.fo
Finnur Justinussen finnur@socialurin.fo

Uppseting/prent:
Uppseting: Hestprent
Prent: Prentmiðstaðin
Útgevri:
Sp/f Sosialurin
Avgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Argjavegur 26,
Tel. 311820, Fax 314720
Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@socialurin.fo
lysing@socialurin.fo
lysingartorg@socialurin.fo

Blaðið verður prentað
mánadag-fríggjadag klokkan 14⁰⁰

Lýsingar

Freistir:	Tekstlýsingar	Størri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Hósdagsblaðið	Mík. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mík. kl. 15	Mík. kl. 12	Mík. kl. 12
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Størri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettu freistir.
Framhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.

Stødd:
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarnar er 4mm.

Innsent tilfar
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðsl-an ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.

samlaða íløgukarminum á 260 mió. kr.

Skattalættar fyri framman

Fyri at økja inntøkur land-sins í framtíðini umvegis økt virksemi - heldur enn umvegis økt skattatrýst - er ætlanin at gera Føroyar til eitt alsamt meira skattavin-arligt land og verða skatta-lættarnir komandi áriní liður í hesi ætlan. Ár 2003 verður talan um góðar 50 mió. kr. í skattalættum og ár 2004 verður talan um somu upphædd - harvið ialt góðar 100 mió. kr. í skatta-lættum komandi tvey áriní.

Eisini eru fleiri onnur fíggjarpolitisk tiltøk á veg, ið verða til fyrimuns fyri føroyingar. **Neyðugt við nýhugsan**
Við núverandi búskapar-gongd er greitt, at skal væl-ferðarsamfelagið Føroyar verða rikið við yvirskoti komandi áriní er alneyðugt, at rakstrarútreiðslurnar ikki halda á við himmalferð síni. Tí verður neyðugt at fremja rationaliseringar og lógarbroytingar, ið bera við sær færri rakstrarútreiðslur komandi ár. Komið skal verða nærri inn á hetta í komandi greinum.

Tað er ongantið ov skjótt at farið verður í holt við at fremja nýhugsan og ný-skipan soleiðis, at grund verður løgd undir einum sjálvberandi føroyskum vælferðarsamfelagi. **Vøksturin í rakstrar-útreiðslunum skal tálmast**
Núverandi fíggjarlógar-uppskot inniber enn eina øking í netto rakstrarút-reiðslum landsins á 182 mió. kr. í mun til fíggjar-lógina fyri 2002 - harav góðar 50 mió. eru vokstur í lógarbundnum útreiðslum. Tá hugsað verður um eyka-játtanir og broytingarupp-skot undir viðgerðini av

VIÐMERKINGAR

Aftursvar til Brynhild Thomsen

John S. Myllhamar

Góða Brynhild, takk fyri títt svar. Verjurøðuna fyri starvsfeløgnum í Útvarp Føroya, tími eg ikki at svara uppá. Hon er ikki annað enn tað, ið væntast kann av einum starvsfelag. Sum journalistur er tú í teirri hepnu støðu altíð at kunna bestilla tær atgongd til mikrofóninnar í Útvarpi- og Sjónvarpi Føroya, at lufta tinar meiningar um onnur menniskju og tíni áhuga-mál, og hinvegin eisini at vera spurð av teimum. Tann møguleika hava vit vanligu føroyingar ikki. So kunnu vit tosa so vakurt, í demo-kratiets hellige navn, um ytringsfríheit.

Brynhild, hvar í grein míni nevni eg orðið sjúka? Og hvar havi eg sagt, at tey samkyndu pr. automatik, verða lekt við at ganga í kirkju? Slutur. Bara sveim-arar koma við slíkum pá-standum, at øll verða lekt, sum trúgva »nóg mikið« á Guð. Eg segði, at samkynd koma eisini í kirkju, (tað eru tey nokk komin gjøg-num allar tíðir, og verða vælsignað saman við øllum okkum øðrum syndarum, ið her sita) men at tað ikki eru hesi, ið seta kirkjuni krøv, at hon skal laga lógir og boðan eftir teirra ynskj-um og torvi.

Sjúka - ja, eg veit ikki, hvussu vit definera hug-takið. Kynsliga at verða drigin at øðrum enn tí mótsatta kyninum striðir í hvussu so er í mínum hugaheimi móti náttúruni. Nokur menniskju vera eis-ini drigin at m. a. neytum, seyði, hundum, delfinum og gásarungum. Fyri mær ljóðar tað nokkso øvugt. Skal ikki koma inn á skap-anarorningina, fyri ikki at vera tað ljóta orðið kristi-ligur. Vit lóggeva kortini ikki fyri slíkum, men geva hesum menniskjum frið og somu rættiindi at búgva í Føroyum, sum øll onnur - og tað fáa tey eisini.

Forrestin, tá ið tú tosar um sjúku, hvi er tykkara framhalding tá, at tey pedo-fílu hava torv á psyko-terapi? Kann slíkt við-gerast?

Tú sigur teg hava sæð, ella hava prógv fyri, at føroyingar hava vanvirt og gjort seg inn á tey sam-

kyndu við hatursálopum og við at smildra rútur inn á tey. Samstundis skrivar tú, at tú fer ikki sita hendur í favn, men fer at stríðast sum úlvur á skóg fyri at verja hesi menniskju. Tað fær meg at spyrja: Hvi meldaði tú so ikki hesi hverker til lögregluna? Tað hevði eg kent, sum mína kristnu skyldu, óansæð hvør taparin var, ið var útsettur fyri slík álop.

Brynhild, tú heldur fram við slagorðinum, sum gongur aftur ferð eftir ferð í kjakinum í Føroyum: fundamentalisma.

Sam-stundis sum tú sigur teg verja allar bólkar í samfe-lagnum fyri happing, liggur diskrimineringin goymd í hesum: Fundamentalistar-nir í Føroyum! Tú førir fram, at allir teir túsendtals vanligu føroyingar, sum vilja byggja á kristnu síða-læruna, sum hevur verið trúgv fedra okkara gjøg-num túsend ár, nið bráðliga eru fundamentalistar tí teir ikki ganga inn fyri, at landið gerst eitt sekulari-serað, eitt reint verðsligt samfelag. Hvor er tað, sum her happar, ja, meira enn tað? Er tað ikki Brynhild Thomsen? Við at rópa rakstrarróp út í flokkin: fundamentalistarnir!, sigur tú, at ein stórur skari av fø-royingum eru kriminellir, eru voldsmenn, drápsmenn, yvirgangskroppar, sjálv-

VIÐMERKINGAR

morðsbumbufólk eins og palestínensar og Al Quiata. Hava tínr friðaligu lands-menn slíkar skuldsetingar uppibornar?. Tað ið kennist so hugstoytt er, at tú sum journalistur og, sum eisini sigst vera sera fornuftig, veit hvat vit seta í samband við fundamentalismu. Øll, sum tit hava lært at rópa hetta herrópið, vita ikki, hvat tað er, tey siga. Ein maður segði ein dagin við meg, at eg var funda-mentalist. Spurdi hann, hvat orðið merkir. Nei, tað visti hann ikki.

Veit væl, at í Føroyum eru víttgangandi átrúna-bólkar, sum mangan bera seg byttisliga at, og at ritið høpi er í teirra útleggingum av skriftstöðum, eins og tað eisini eru skilaleysar og einkisigandi greinar, sum standa í bløðunum frá tínum víðhaldsfólki. (Les vavsturin »Samkynd og samlevnaður« av Sámal Matras Kristinasen) Men at skera allar føroyingar yvir ein kamb, sum vilja halda fast við, at lógir okkara eiga at byggjast á kristnu lívsvirðini, at teir eru fundamentalistar, er at fara ov vítt.

Tá ið tú, Brynhild, uttan konkret dømi, tosar um, at samkynd verða niðurgjörd, áspýtt og jagstrað úr land-inum, so minnir hetta um tey, sum tráa eftir martýr-titlinum. Ein átrúnabókur,

sum gjørdi um seg í Fø-royum í sjeytiárunum, brúkti sama framferðarhátt. Hann kravdi at øll tey, sum høvdu sitt fasta gamla pláss í kristnum samkomuhúsum, skuldu frásiga sær sína samnføring, og laga seg eftir teirra amerikonsku mátum og meiningum. Vágaði onkur at siga teimum ímóti, fóru tey grátandi og róp-andi um allar geilar: Vit eru stoytt út! og fingi sostatt onnur at taka synd í sær.

Harvið eydnaðist teimum so at egna sær útnevning-ina: Martýrar. Blaðmaður sær eisini út til at smíðja meðan jarnið er heitt, við fyri tíðina at koyra eina seriu í blaðnum. Hann hev-ur hiðartil verið í sambandi við tvey føroysk »offur« í Danmark, sum gera seg til martýrar, uttan at koma við nøkrum ítøkiligum dømun um jagstran og forfylging her heima, men bara við gitingum og við at lata undirlutakenslurnar koma til sjóndar.

Áhugavert hevði eisini verið at vita, um tey sam-kyndu, sum tú sigur eru jagstrað av landinum, flyta heimaftur, tá ið lógin um skrásett parlag verður sett í gildið í Føroyum?

At enda setur tú mær ein spurning, og skal eg svara ter soleiðis: Ein faðir, sum elskaði son sín, skrivaði honum arv til, ið skuldi verða hansara eftir deyða

Fimleikafelagið Ljósið og Hoyvíkarhøllin

Nevndin í Ljósinum

Helle Drews, Bára Skórá, Jonna Djurhuus, Randi Kúrberg, Ann Hansen

møguligar loysnir, men tað er sum at sletta vatn á gás.

Kor og virkisumrøður við Ljósinum

Ljósið hevur í dag oman fyri 700 virknar limir, 90% børn í aldrinum 2-14 ár. Vit leiga 45 hallartímar um vikuna, men tørvurin er nógv størri. Vit royna veru-liga sum frægast... Vit húsast í 5 ymsum stöðum í býnum, og er hetta ein ótolandi støða á mangan hátt. Eitt er umsiting og ábyrgd av eini rúgvu av lýklum og nógv samskifti við áðurnevndu støð, ið øll hava sínar manganongdir, sum vit sjálvandi vírða, men lættliga kundu ør-kymlast av, tí eitt sum geldur her, er óðrvisi har. Annað er, at vit skulu gera fimmfaldaðar íløgur av øllum møguligum av tí sama, t.d. musikkanlegg, leknatakstur, smáamboð /lutir til spøl og iðkan. Men

Fýra tímar var alt

Fýra tímar fríggjadag seinnapart, 15.00-19.00, var alt, talan kundi verða um. Ljósið hevur í mong ár gjørt vart við sínar hólis-trupulleikar, savnað pening saman til holl, vist virkis-fýsni og sam-starvsvílja við Tórshavnar Býráð um allar

tað ringasta, also mest forargiliga er, at tað er so torført at varðveita yvirilt-ið, tá tímatalvan fyri vetur-in skal leggjast. Hædd skal eitt nú takast fyri, at leið-arin nær úr Eysturskúl-an-um, har hann sjálvur ger fimleik, yvir í Kommunu-skúlan til ásettu tíð.

Samstundis er tað rættiliga týðningarmikið, at tímarnir í Kommunuskúlanum og Nonnuskúlanum heldur ikki fella saman, hvat lið-alduersbólkinum viðvíkur, tí summi gera bæði amboðs- og rútmiskan fimleik. Sostatt skulu tímarnir helst liggja í forleingilsi hvør av øðrum, men halt endiliga ikki, at tað snildasta er at vera í sama stað, – tvs. ant-in í Nonnuskúlanum ella Kommunuskúlanum! Tað eru nevniliga ikki umstøður til amboðsfimleik í Nonnu-skúlanum. Og at brúka ein tíma í Kommunuskúlanum til rútmiskan fimleik er

oyðsl vegna tvørrandi ka-pasitet, so iðkararnir mugu renna í millum.

Enn er lættari, at fólk flyta seg enn at sunda am-boðini staðanna millum, og tað er eisini í lagi, at so-leiðis er eina tíð, um bert útlit eru fyri onkrum fræg-ari.

Framtíðin, Hoyvíkar-høllin – hvør er mein-ingin við Ljósinum?

»Alt er søtt hjá tí svanga!« Og Ljósið er gorhugrað, tá húsarúmd umræður. Tað skal endiliga ikki misskilj-ast sum, at vit eru ikki glað fyri tímarnar í Hoyvíkar-høllini, men, men... Gev líka klokkuíðini og deg-num gætur. Hatta eru vrak-tímar, vit hava fingið! Høvdu vit fingið tveir tímar fríggjadag og tveir onkran annan dag í vikuni, skuldu sum hirðir at víðrímseta tað eitt sindur? Enn nokta vit at trúgva, at tað er ramasti

faðirsins. Pápin metti, at hetta var líka ómakaleyst, sum at teir báðir fóru á kommunuskrivstovuna at skráseta seg sum hjún/par.

Annars ynski eg tær, góða Brynhild, alt tað besta, har tú hevur títt yrki. Um tú metir meg, eitt van-ligt kirkjufólk, at vera fundamentalist og alt tað ónda, sum tað inniber, so vil eg fyrigeva tær tað. Tú er nokk eitt hampafólk, sum bara hevur fingið eina ranghugmynd av lands-monnum tínum. Men ver púra rólig, eingin av hesum fremur nakra yvirgangs-atgerð, hvørki móti tær ella teimum samkyndum. So trygt líva vit í gomlu kristnu Føroyum - enn.

Bæði tú og tey sam-kyndu, sum líva í útlegd, eru eisini hjartaliga væl-komin at flyta heimaftur, og at keypa tykkum grundøki og byggja tykkum heim tætt uppát mínum heimi, um tey eru til sølu. Eg fari ikki at ynskja ella jagstra tykkum burtur, sum onkur ger við tey evnaveiku í høvuðstaði okkara, haðani tinar 300 undirskriftir fyri tað mesta stava frá, hesin minniluti, ið ikki hevur nakran stuðulsbólk av demokratum, sekularisist-um, og humanistum at verja seg.

álvarin, og vóna vit, at tey finnnast, ið vírða stóra arbeiðið, sum okkara leið-arar trúliga gera hvønn vetur. At vilji er onkustaðni at tryggja okkum liviligar umstøður.

Við fimleikakvøðu og vón um at verða tíkin í álvara, sjálvtt um vit um-boða bleytu vírðini og okk-ara limir »bara« eru børn og ung.

P. S.: Okkara limir verða einaferð vaksnir og tjena pengar.